

Број:

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ
ИЗВЈЕШТАЈА О ИЗВРШЕЊУ БУЏЕТА ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2005. ГОДИНУ

Сарајево, јул 2006. године

САДРЖАЈ

I.	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
II.	РЕВИЗОРСКИ ИЗВЈЕШТАЈ	4
1.	Увод	4
2.	Осврт на препоруке по претходном извјештају	4
3.	Налази и препоруке	5
3.1.	Систем интерних контрола	5
3.2.	Финансијски извјештаји	5
3.3.	Планирање буџета институција БиХ	7
3.4.	Анализе, извјештавање и надзор над буџетом БиХ	9
3.5.	Јединствени рачун трезора	10
3.6.	Информациони систем финансијског управљања (ИСФУ)	10
3.7.	Стање буџетске равнотеже	11
3.8.	Попис новчаних средстава	13
4.	Кореспонденција	14
5.	Резиме	14

Прилог: Табела 1. «Збирни биланс расхода по економским категоријама»

I МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

- 1.1. Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију Извјештаја о извршењу буџета институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Извјештај) за 2005. годину сачињеног од стране Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство).
- 1.2. Руководство Министарства је одговорно за Извјештај, за поступање у складу са законима и прописима и успостављање ефикасног система интерних контрола. Наша одговорност је да изразимо мишљење на основу ревизије коју смо извршили.
- 1.3. Законски основ ревизије садржан је у одредбама Закона о ревизији институција Босне и Херцеговине («Сл. гласник БиХ» број: 12/06). Ревизију смо извршили у складу са ревизијским стандардима Међународне организације врховних ревизорских институција – INTOSAI («Сл. гласник БиХ» број: 15/01). Ови стандарди захтјевају да ревизију планирамо и извршимо на начин који нам омогућава да се у разумној мјери увјеримо да је Извјештај састављен у складу са важећом законском регулативом и примјењивим рачуноводственим стандардима и да представља тачан и истинит приказ пословања. Ревизија оцјењује и поузданост система интерних контрола којим се осигурава примјена закона и прописа, заштита имовине и поуздано извјештавање.
- 1.4. Ревизија је, на основу узорака, испитивала значајне трансакције, које потврђују износе у Извјештају, оцјену рачуноводствених начела приликом састављања Извјештаја, оцјену значајних процјена извршених од стране руководства приликом састављања Извјештаја, усаглашеност са законима и прописима и оцјену система интерних контрола. Сматрамо да ревизија коју смо обавили пружа разумну основу за давање нашег мишљења.

Према нашем мишљењу, Извјештај за 2005. годину приказује реално и објективно финансијско стање на дан 31.12.2005. године, осим за ефекте које на Извјештај могу имати позиције које се односе на слиједеће:

- Извјештај не садржи све потребне податке и информације прописане Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине и Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине (тачка 3.2. Извјештаја);
- Нису извршена закључна књижења у Главној књизи трезора за период 2002. година закључно са 2005. годином, што је за последицу имало да се и даље примјењује обрачунска основа приликом утврђивања буџетске равнотеже (тачка 3.6. и 3.7. Извјештаја);
- Није извршен попис и усаглашавање новчаних средстава на рачунима који се воде у оквиру Јединственог рачуна трезора (тачка 3.8. Извјештаја);
- Препоруке по ревизији пословања Министарства за 2004. годину нису у потпуности реализоване (тачка 2. Извјештаја);
- Пословање Министарства уз стални ризик недостатка запослених може имати утицаја на ефикасност пословања (тачка 3.1. Извјештаја);
- Недовољно поуздан систем интерних контрола у дијелу надзора над процесима планирања буџета и праћењу и извјештавању о извршењу буџета (тачка 3.3. и 3.4. Извјештаја);

II РЕВИЗОРСКИ ИЗВЈЕШТАЈ

1. Увод

Ревизија Извјештаја о извршењу буџета институција Босне и Херцеговине обухвата послове Министарства везане за планирање буџета институција Босне и Херцеговине, анализе, извјештавање, интерну контролу и надзор над буџетским корисницима, управљање Јединственим рачуном трезора, Главну књигу трезора и управљање информационим системима. Министарство је саставило годишњи Извјештај о извршењу буџета институција Босне и Херцеговине за 2005. годину који даје податке о оствареним приходима и расходима укупног буџета за све институције Босне и Херцеговине и приказује укупно стање планираних и реализованих прихода и расхода свих буџетских корисника. Извјештај је сачињен на основу података које су буџетски корисници унијели путем Информационог система финансијског управљања (ИСФУ) у Главну књигу Трезора и података који се директно извршавају у Министарству (директни трансфери, намјенска резервисања и друге обавезе утврђене буџетом институција Босне и Херцеговине за 2005. годину).

2. Осврт на препоруке по претходном извјештају

Канцеларија за ревизију извршила је ревизију пословања Министарства за 2004. годину, о чему је састављен Извјештај о ревизији, као и претходну фазу ревизије за 2005. годину о чему је путем Писма руководству Министарство обавјештено о нашим налазима. Освртом на препоруке ревизије, дате у наведеном Извјештају и Писму руководству, утврђено је да Министарство није предузело све активности на отклањању констатованих недостатака.

Реализоване препоруке:

- Усвојен је Правилник о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине;
- Усвојен је Правилник о рачуноводству институција Босне и Херцеговине са Контним планом.

Активности које су у току:

- Тестни поступци на провођењу закључних књижења у Главној књизи трезора за период 2002. – 2005. година.

Препоруке које нису реализоване:

- Поступци усаглашавања приједлога буџета за 2005. годину са већином буџетских корисника нису у потпуности проведени;
- Нису сачињене интерне писане процедуре у вези извршавања трансакција плаћања;
- Није ријешен систем затварања Главне књиге што се одражава на прекорачење рокова везано за израду финансијских извјештаја буџетских корисника;
- Није одређена коначна намјена средстава од сукцесије по основу деблокираних рачуна;
- Нису извршена унапређења везана за процесе анализа и надзора над извршењем буџета;

- Није успостављена функција интерне ревизије и надзора над буџетским корисницима;
- Нису утврђени јасни критерији према којим се могу формирати програми посебне намјене.

3. Налази и препоруке

3.1. Систем интерних контрола ¹

Ревизија је извршила испитивање система интерних контрола, административних и рачуноводствених процедура и квалитета финансијског управљања над извршењем буџета институција Босне и Херцеговине. Циљ ових испитивања је био да се увјеримо у којој мјери су оперативни циљеви остварени и колико су поуздани подаци на којима се базира Извјештај, те да ли је финансијско управљање у складу са постојећим прописима.

Највећа одговорност за успостављање система интерних контрола везана је за руководство Министарства. Успостављање ефикасног и ефективног система интерних контрола највише ће користити руководству јер ће такав систем обезбиједити (у разумној мјери) заштиту пословања од превара, грешака и евентуалних злоупотреба.

Међутим, у Министарству постоји изражен проблем управљања и руковођења што се превасходно односи на пропуштenu расподјелу обавеза и одговорности у оквиру вишег менаџмента утврђених важећим законима и Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Министарства (министар, замјеник министра и секретар) као и пропуштenu попуу постојеће организационе структуре, а посебно појединих кључних радних мјеста (у Одсјеку за планирање буџета нису попуњене позиције извршилаца, а запослен је само шеф Одсјека; у Одсјеку за анализе, извјештавање и надзор над буџетом недостаје шеф Одсјека (напустио почетком 2006. године) а запослен је само један извршилац; у Одсјеку главне књиге није попуњена позиција шефа Одсјека итд. укупно недостаје 43 запослена). Као посљедица наведеног недостатка запослених и изостанка расподјеле одговорности и обавеза у Министарству није успостављен ефикасан систем интерних контролних поступака у дијелу надзора и контроле над укупним буџетом институција БиХ.

С обзиром на висок ниво концентрације овлаштења и обавеза на поједине извршиоце, мишљења смо да постојећи начин организовања Министарства успорава одвијање одређених процеса у дијелу планирања буџета, праћења извршења буџета као и повећава ризик од настанка грешке.

Ревизија је и раније скретала пажњу на овај пропуст те давала препоруке руководству Министарства да предузме активности на попуњавању кључних радних мјеста и изврши одговарајућу расподјелу одговорности и обавеза у оквиру законских и рјешења утврђених интерним актима унутар вишег и средњег менаџмента као и непосредних извршилаца, што би омогућило већу ефикасност у одвијању пословних процеса и успоставу квалитетнијег система интерних контролних поступака.

3.2. Финансијски извјештаји

Министарство је у марту 2005. године усвојило и објавило Правилник о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Правилник). Тим

¹ Интерне контроле су јединствен процес који уводи организација као скуп поступака и мјера које осигуравају тачност и правилност евидентирања финансијских трансакција, њихову пуну усклађеност са законима и економично и ефективно трошење јавног новца.

Правилником утврђен је сет образаца за периодично и годишње извјештавање који су дужни попунити и доставити Министарству буџетски корисници као и обрасци о годишњем извјештају о извршењу буџета институција Босне и Херцеговине. Утврдили смо да измијењени начин извјештавања није на одговарајући начин праћен упутствима, смјерницама и инструкцијама Министарства финансија и трезора БИХ што је створило недоумице у вези начина извјештавања код буџетских корисника.

Извјештај не садржи све прописане обрасце утврђене Правилником, као и цјелокупне податке утврђене чланом 22. став 6. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине.

Уочили смо слиједеће недостатке у извјештавању:

а) Годишњи Извјештај о извршењу буџета институција Босне и Херцеговине

- Подаци о приходима представљени у табели 1. Извјештаја не одговарају подацима прописаним у обрасцу 1. Правилника (недостају подаци о коригованом плану буџета и оствареном кумулативном износу буџета);
- Подаци о расходима представљени у табели 2. Извјештаја формално не одговарају подацима прописаним у обрасцу 2. Правилника, али суштински садрже све податке који су прописани тим образцом;
- Извјештај не садржи прописани образац 5. који се односи на дознаке из текуће резерве, већ је коришћење резерви буџета приказано у текстуалном дијелу Извјештаја са непотпуним подацима, који су прописани наведеним образцом;
- Министарство није израдило прописани образац 8. - Годишњи исказ о извршењу буџета који је требао бити представљен у Извјештају;
- Министарство није сачинило збирне прегледе образаца које раде буџетски корисници како је то прописано чланом 5. Правилника;
- Извјештај не садржи почетне и завршне билансе буџетских средстава, почетне и завршне билансе обавеза и потраживања, информацију о сталној имовини и Информацију о подузетим корективним радњама с циљем реализације препорука ревизије из протекле године, како је то прописано чланом 22. став 6. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине.

б) Годишњи Извјештаји буџетских корисника

- Правилник је представљен на web страници и није званично објављен у Службеном гласнику Босне и Херцеговине. Ово је узроковало неразумијевање код буџетских корисника у вези начина извјештавања у односу на претходну годину и питања да ли је у том случају овакав начин извјештавања обавезујући и једини. Министарство је доставило додатну инструкцију према нашим препорукама прије рока доставе финансијских извјештаја која није у потпуности поштована у вези израде извјештаја за буџетске кориснике;
- Финансијски извјештаји не садрже Биланс стања који треба да представља финансијски положај институције (средства, обавезе, извори) који требају бити у равнотежи. Дијелом се ови подаци могу наћи на различитим мјестима у извјештајима, али подаци недостају у цјелини и на једном мјесту (нпр. о стању новчаних средстава-благајни, потраживањима, изворима средстава и остало);

- Приликом предаје ових извјештаја није постојала превентивна контрола у Министарству (извјештаји су углавном предати у Кабинет министра) која би омогућила комплетност свих прилога који су прописани Правилником о финансијском извјештавању;
- Нису дата прецизна упутства о извјештавању за Програме посебних намјена тј. које прилоге из сета образаца треба попунити за ове програме. Програми посебне намјене обично садржавају податке о средствима, обавезама, изворима средстава и расходима и требају имати исти третман као остала средства из буџета;
- Поједини буџетски корисници су каснили са предајом годишњих извјештаја (рок за предају је 28.02.2006. године), иако је за такве пропусе Министарство овлашћено да подузима одређене санкције, исто није реаговало.

Скрећемо пажњу Министарству да је дужно да се придржава важећих прописа који се односе на извјештавање о извршењу буџета како би ти Извјештаји садржавали потпуне и свеобухватне информације о приходима, расходима, обавезама и потраживањима као и сталној имовини. Тако би корисници тих извјештаја имали квалитетнију информацију о наведеним буџетским подацима чиме би се избјегла додатна образложења, а извјештаји би били потпуни и ефикасни.

Сугеришемо да Министарство доради постојећи Правилник о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине и да исти објави, заједно са Правилником о рачуноводству институција Босне и Херцеговине, у Службеном гласнику Босне и Херцеговине.

Министарство треба објавити додатна упутства и инструкције у вези примјене Правилника о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине. Мишљења смо да би штампани образци и прецизна упутства за попуњавање извјештаја могли бити једно од рјешења којим би се постигла стандардизација извјештавања. Такође, Министарство мора предузети мјере којима ће појачати контролу израде извјештаја који требају бити представљени и осталим корисницима извјештаја и који ће се користити за консолидацију на нивоу укупног буџета.

3.3. Планирање буџета институција Босне и Херцеговине

Ревизија је испитивала систем планирања и доношења буџета институција Босне и Херцеговине. Иако свјесни чињенице да ово није једноставан процес обзиром, да се од ове године финансирање институција БиХ врши из прихода прикупљених од индиректних пореза, те да постоје одређена ограничења која поставља Међународни монетарни фонд, да је присутно стално формирање нових институција на нивоу БиХ, да је почетком 2005. године ступио на снагу Закон о финансирању институција Босне и Херцеговине итд., мишљења смо да се овај процес може потпуније уредити дефинисањем јасних критерија приликом пројектовања буџета.

Буџетски корисници нису у већини слиједили упуте и ограничења приликом израде пројекција буџета који су били утврђени у инструкцијама за израду буџета (нпр. пројекција буџета требала се кретати у висини одобреног буџета за 2004. годину), а нису слиједили ни санкције од стране Министарства за кршење инструкција. Пословне активности буџетских корисника нису биле повезане са планираним утрошком средстава буџета. Динамика запошљавања код већине корисника буџета није била реална и планирање је у принципу било извршено на бази потпуне имплементације планираног броја запослених, а не на реално могућој динамици запошљавања.

Министарство није прецизно уредило планирање и извршење многобројних «програма посебних намјена», тако да су предложени програми које је касније Министарство умањило или неке потпуно елиминисало. Одобрена средства за програме посебне намјене су, на основу одобрења за реструктурирање дијелом коришћена за текуће и за капиталне издатке што је последица непостојања одобрене структуре расхода за те програме.

Све наведено допринијело је смањивању појединачних пројекција буџета од стране Министарства углавном непоштивањем утврђених критерија у инструкцији за израду буџета и без накнадног усаглашавања са буџетским корисницима. Комуникације са буџетским корисницима у том случају биле су веома слабе и ако их је било исте су вођене усмено без било каквог писаног документа.

Ово је довело до различитог третмана већег броја буџетских корисника и произвело потешкоће приликом извршавања буџета. Поједини корисници због нереалног приказивања и увећавања својих потреба имали су више простора у одобреном буџету. Код других који су реалније планирали своје годишње расходе, умањени износ одобреног буџета утицао је на проблеме извршења буџета у границама одобреног. Као последица свега, Министарству су упућивани чести захтјеви за прерасподјелу унутар појединих буџетских ставки којима су у принципу умањивани издаци за плате (због неиспуњавања планираног запошљавања), а повећавани остали расходи.

Министарство је одобравало реструктурирања/прерасподјеле буџета у децембру 2005. године и јануару 2006. године, а у једном случају и у фебруару 2006. године којим је вршено усклађивање потрошње са одобреним буџетом и покриће прекорачења на појединим ставкама буџета.

Ревизија је у својим ранијим налазима истицала исте проблеме који су поновљени и ове године. Препоручујемо да Министарство предузме одређене активности на унапређењу процеса планирања буџета а превасходно:

- § ***да сачини прецизне и обавезујуће инструкције за израде приједлога буџета,***
- § ***да приједлози буџета буду повезани са планираним активностима пословања,***
- § ***да се буџет пројектује на бази постојећег броја запослених узимајући у обзир реалну динамику запошљавања,***
- § ***да се предузму санкције у случају непоштивања инструкција,***
- § ***да се капитални издаци планирају у складу са стварним потребама и као доказ повећаних активности пословања,***
- § ***да се буџети програма посебних намјена планирају на начин који ће омогућити претходно утврђивање и одобравање детаљне структуре појединачних буџета за те програме прије коначног усвајања буџета;***
- § ***да се усагласе промјене приједлога буџета између Министарства и буџетских корисника.***

Овим би поступак доношења буџета био више транспарентан, а прерасподјеле унутар буџетских ставки свеле би се на реалне потребе.

Такође смо мишљења да промјене структуре и усклађивања буџета без јавног објављивања и усвајања промјена од стране Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине не пружају рационалне оквире потрошње и омогућавају покриће прекорачења трошкова на појединим ставкама буџета унутар укупно одобреног буџета.

С тим у вези предлажемо да се постојећи прописи који уређују ову област измјене у дијелу који се односи на процедуре за одобрења реструктурирања одобреног буџета, као и благовременог разматрања и усвајања тих промјена од стране Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

3.4. Анализе, извјештавање и надзор над буџетом БиХ

Утврдили смо да у Министарству недостају функције ефикасних анализа, извјештавања и надзора над извршењем буџета. Недостатак система налази се у изостанку јединственог, системског регулисање појединих трошкова, као и у недостајућим анализама и инструкцијама могућих уштеда појединих категорија трошкова, упоредним анализама трошкова по корисницима на годишњем нивоу и у односу на број запослених итд., а што је посљедица недостатка запослених у Одсјеку који би требао да обавља наведене послове.

Напомињемо да је Министарство почетком 2005. године сачинило приједлоге Одлука о праву на коришћење и ограничења у висни трошкова службених аутомобила, фиксних и мобилних телефона и трошкова репрезентације и исте су дистрибуиране буџетским корисницима на разматрање, те да до окончања ревизије није израђена коначана верзија наведених докумената.

Контрола извршења буџета кроз ИСФУ почива на оперативном буџету без упоређивања извршења буџета са одобреним годишњим буџетом и сагледавањем расположивих средстава до краја године. Ово ограничава контролу да превентивно дјелује и интервенише у случају евентуалних будућих прекорачења или приближавања дозвољеним границама одобреног буџета.

Функција унутрашњег надзора и интерне ревизије буџетских корисника није још увијек успостављена иако је ово прописано Законом, о чему је дато детаљније образложење у нашем Извјештају о ревизији Министарства као буџетског корисника за 2005. годину. Ревизија је уочила да у домену рачуноводства и финансијског извјештавања недостају одређена правила и уредбе које је Министарство као централна институција у финансијском управљању буџетом институција БиХ било дужно иницирати за усвајање. Ово се односи на методологију годишњег извјештавања буџетских корисника која није у потпуности дефинисана и прилагођена информацијама које пружа ИСФУ. Финансијски извјештаји буџетских корисника свде се на обрасце прописане Правилником који се предају Министарству. Буџетски корисници не праве анализе финансијског пословања и анализе пословних активности обједињено, јер им то није наметнуто као обавеза од стране Министарства.

Све ово доноси потешкоће у надзору над извршењем буџета. Изостанак одређених анализа има за посљедицу неуједначено одобравање и реализацију истих категорија трошкова (различита права, одобрења, ограничења итд.). Недостатак одређених правила додатно онемогућава ефикасно евидентирање, извјештавање и контролу извршења буџета институција БиХ, као и равномјерну потрошњу и једнак третман међу буџетским корисницима.

Ревизија је у својим ранијим налазима истицала исте проблеме који су поновљени и ове године. Препоручујемо да Министарство још једанпут размотри наше препоруке и предузме одређене активности на унапређењу процеса анализа, извјештавања и надзора над буџетом које се односе на следеће:

- § да се превасходно изврши попуна упражњених радних мјеста у Одсјеку за анализе, извјештавање и надзор над буџетом, чиме би се створили основни предуслови који омогућавају анализе утрошка средстава у односу на одређене стандарде потрошње,***
- § да се омогући контрола извршења буџета у односу на укупно одобрени годишњи буџет, а не само у односу на оперативан буџет у току године,***
- § да се посебно пропишу упутства за извјештавање код корисника који имају више извора финансирања (донације, властити приходи итд.);***

§ да се успостави институција интерне ревизије и тиме појача надзор над извршењем буџета код буџетских корисника и укупно одбреног буџета.

Реализацијом ових препорука Министарство би испунило своје обавезе које има према важећим прописима.

3.5. Јединствени рачун трезора

Утврђено је да у Министарству недостају одговарајуће писане процедуре за извршавање системских трансакција плаћања. Приоритети плаћања начелно су дефинисани Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине и Законом о извршењу буџета, али је потребно детаљније прописати рокове, приоритете по корисницима, приоритете у дијелу обавеза за робе и услуге итд.

Такође, у Министарству нису сачињавали планове новчаних токова којим се пројектира прилив и одлив средстава са Јединственог рачуна трезора, како је то прописано Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине.

Ревизија је у својим ранијим налазима истицала исте или сличне проблеме који су поновљени и ове године. Препоручујемо Министарству да подузме мјере на унапређењу система Јединственог рачуна трезора које се односе на слиједеће:

- § утврди критерије којима се извршавају системске трансакције плаћања,**
- § осигурати ресурсе неопходне за обављање послова анализе новчаних токова.**

3.6. Информациони систем финансијског управљања (ИСФУ)

Затварање Главне књиге трезора врши се истовремено за све буџетске кориснике, након што сви буџетски корисници заврше трансакције уноса обавеза на дан 31.12.2005. године. Овај унос формално је био ограничен, али није био поштован од стране већине буџетских корисника како би финансијски извјештаји били сачињени у року, тј. до 28.02.2006. године. Тако је унос података код појединих корисника вршен до почетка маја 2006. године, када је Главна књига трезора коначно затворена. Сматрамо да овакав систем утиче на прекорачење рокове у вези израде и предаје појединачних финансијских извјештаја и омогућује измјену података када су извјештаји већ предати Министарству (нпр. ФИПА, Министарство финансија и трезора БиХ, Министарство комуникација и транспорта БиХ).

Мишљења смо да свако накнадно уношење података би требало да повлачи одговарајућу кореспонденцију са Министарством и посебна одобрења, што би оставило писани траг о накнадном уносу података који је одобрен или није одобрен.

Утврдили смо да у Главној књизи трезора нису проведена закључна књижења од успоставе јединственог рачуна трезора тј. од 2002. године до краја 2005. године, а што је посљедица нерјешених проблема интерне природе који су преласком на трезорски начин пословања постојали код појединих буџетских корисника (Министарство иностраних послова БиХ). Такође су поједине институције (Регулаторна агенција за комуникације БиХ, Министарство иностраних послова БиХ, Предсједништво БиХ) у протеклом периоду вршиле директна књижења у Главној књизи трезора на конту 591111- Нераспоређени вишак прихода и расхода, што је онемогућено од 01.01.2006. године. Потврђено нам је од одговорних особа да су ти проблеми лоцирани и обезбјеђена потребна документација, те да се активности завршних књижења у Главној књизи трезора тренутно проводе на тестној основи за 2002. и 2003. годину и да ће у скоријем року сва закључна књижења бити проведена у складу са важећим контним планом те да ће за 2006. годину бити унесена почетна стања.

Као посљедица предњег у Главној књизи трезора, у периоду 2002. година закључно са 2005. годином, није књижен вишак прихода над расходима, већ је исти утврђиван и приказан у Извјештајима о извршењу буџета институција Босне и Херцеговине на бази обрачунске основе.

Ревизија је у својим ранијим налазима истицала исте или сличне проблеме који су поновљени и ове године. Препоручујемо Министарству предузимање одговарајуће активности везано за ажурност уношења података у Главну књигу трезора што омогућава поштивање прописаних рокова предаје финансијских извјештаја.

С тим у вези Министарство треба предузети слиједеће:

- § осигурати контролу поштивања прописаних рокова уноса података у Главну књигу трезора,
- § размотрити могућности електронске забране приступа Главној књизи трезора за сваког буџетског корисника након предаје финансијских извјештаја,
- § омогућити оперативну у Министарству посебне захтјеве за унос у случајевима прекорачења рокова,
- § у што краћем року завршити започете активности на провођењу закључних књижења за период 2002. до 2005. година, како би се стекли услови за рачуноводствени приступ исказивања вишка прихода над расходима или обратно.

3.7. Стање буџетске равнотеже

Министарство је исказало приходе за период I - XII 2005. године у Извјештају о извршењу буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2005. годину у износу 380.664.603 КМ. Наведена вриједност прихода исказана је у Извјештају у Табели 1 – Биланс прихода по изворима и намјенама.

Увидом у Главну књигу трезора институција Босне и Херцеговине утврђено је да су приходи буџета за 2005. годину у периоду I - XII 2005. године исказани у Главној књизи трезора износили 402.650.631,59 КМ.

Разлика прихода исказаних у Главној књизи трезора и Извјештаја је слиједећа:

Приходи исказани у Главној књизи трезора	402.650.631,59 КМ
Приходи Фонда за повратак	- 7.650.000,00 КМ
Приходи од GSM лиценци	- 15.967.978,99 КМ
Приходи	379.032.652,60 КМ
Приходи Канцеларије за ветеринарство	+ 50.087,00 КМ
Регистар залога	+ 201.330,00 КМ
Донација ITF-а за ВН МАС	+ 1.380.534,00 КМ
Укупно приходи	380.664.603,00 КМ

Као што је видљиво у Главној књизи трезора приказани су приходи Фонда за повратак у износу 7.650.000,00 КМ и приходи од GSM лиценци у износу 15.967.978,59 КМ, а који нису приказани у табели 1 и у Извјештају, већ су посебно обрађени у текстуалном дијелу Извјештаја.

Укупно наплаћени приходи од GSM лиценци у 2005. години износили су 63.000.000,00 КМ, а институцијама БиХ припада износ од 15.967.978,99 КМ, како је и утврђено Одлуком Савјета министара БиХ о припадности прихода по овом основу.

Приходи који су наплаћени преко HVB Central Profit Bank, а односе на приходе Канцеларије за ветеринарство 50.087,00 КМ, приходе Регистра залога 201.330,00 КМ и приходе од донације ITF-а за ВН МАС 1.380.534,00 КМ, како нам је објашњено од одговорних особа, због техничких разлога који су се појавили у тој банци нису могли бити унесени у Главну књигу трезора, а приказани су у Извјештају у табели 1 прихода за 2005. годину.

Министарство је исказало расходе за период I - XII 2005. године у Извјештају о извршењу буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2005. годину у износу 339.503.291 КМ. Наведена вриједност прихода исказана је у Извјештају у табели 2 – Збирни биланс расхода по економским категоријама

Увидом у Главну књигу трезора институција Босне и Херцеговине утврђено је да су расходи буџета за 2005. годину у периоду I - XII 2005. године, исказани у Главној књизи трезора, износили 347.129.802,91 КМ.

Разлика расхода исказаних у Главној књизи трезора и Извјештаја састоји се од слиједећих ставки:

Расходи исказани у Главној књизи трезора		347.129.802,91 КМ
Расходи Фонда за повратак	-	9.007.532,92 КМ
Расходи ВН МАС	+	1.380.534,00 КМ
Неутврђена разлика	+	487,09 КМ
Укупни расходи исказани у Извјештају		339.503.291,00 КМ

Као што је видљиво у Главној књизи трезора приказани су расходи Фонда за повратак у износу 9.007.532,92 КМ који су посебно обрађени у текстуалном дијелу Извјештаја, а нису исказани расходи ВН МАС-а по основу утрошених средстава из примљене донације ITF у износу од 1.380.534,00 КМ из горе наведених разлога. Разлику у износу од 487,09 КМ нисмо могли утврдити, обзиром на обимност извршених трансакција у 2005. години.

На основу напријед утврђених прихода и расхода уз пренесени вишак прихода над расходима за 2004. годину у износу од 24.412.824 КМ утврђен је обрачунски вишак прихода над расходима за 2005. годину у износу од 68.574.136 КМ, а распоред истог извршен је тако што су издвојена средства у износу од 16.614.727 за намјенска резервисања и износ од 16.500.000 КМ као пренесени приходи у буџет за 2006. годину, а остатак у износу од 35.459.409 КМ распоређен је у буџетску резерву за 2006. годину а што је приказано у табели 4. Извјештаја – Распоред вишка прихода.

Наведени износи везано за утврђивање вишка прихода над расходима за 2005 годину нису евидентирани у Главној књизи трезора, због неизвршених закључних књижења за период 2002. година до 2005. година, већ се исти налазе у приручним евиденцијама запослених у Министарству који су задужени за израду Извјештаја.

Мишљења смо да овакав методолошки приступ приликом израде Извјештаја не даје потпуне податке о оствареним приходима и расходима, који би требали бити приказани у Извјештају на једном мјесту, уз претходно усаглашавање са стањем у Главној књизи трезора.

Препоручујемо Министарству да без одлагања оконча започете активности на провођењу закључних књижења у Главној књизи трезора, како би утврђени вишак прихода над расходима као и распоред истог био евидентиран на одговарајућим контима у Главној књизи трезора, чиме би се створиле претпоставке за потпуно и истинито приказивање укупних прихода и расхода остварених у текућој години, као и претпоставке за рачуноводствено исказивање буџетске равнотеже и распореда суфицита или дефицита прихода над расходима.

3.8. Попис новчаних средстава

Ревизија је испитивала стања новчаних средства на рачунима који се воде у оквиру Јединственог рачуна трезора на дан 31.12.2005. године. Потврђено нам је од одговорних лица да у Министарству нису вршили попис тих средства, те да су усаглашавања стања новчаних средства на рачунима са евиденцијама у Главној књизи трезора у току.

Увидом у Главну књигу трезора и последње изводе са рачуна, који се воде у оквиру Јединственог рачуна трезора, утврдили смо да два рачуна, чији су нам изводи презентирани, нису евидентирани у Главној књизи трезора, иако су отворени уз сагласност Министарства. Ова два рачуна односе се на рачун за прикупљање средстава за помоћ настрадалим од «Цунамија» у износу од 655.925,27 КМ и подрачуна за пројекат «Хипер Б».

Такође смо утврдили да се стање на 26 рачуна на изводима и стање у Главној књизи трезора не слаже за укупан износ од 68.394.011,33 КМ. Наиме, стварно стање средстава на посљедњим изводима у 2005. години на тим рачунима износило је 5.806.834,75 КМ, а стање у Главној књизи трезора износило је 74.200.846,08 КМ (нпр. стање по изводу на рачуну 1291011001004890 – Плате у Централ Профит банци дд Сарајево износи 125.167,81 КМ, а стање у Главној књизи трезора по том рачуну износи 17.297.608,20 КМ; стање на изводу рачуна 064117- Таксе наплаћене у ДКП мрежи који се води код Централне банке БиХ износи 79.556,29 КМ, а стање у Главној књизи трезора на том рачуну износи 31.276.958,59 КМ; стање средстава по изводу на рачуну 1291011001008479 – Готовински рачун у Централ Профит банци дд Сарајево износи 11.567,76 КМ, а стање по том рачуну у Главној књизи трезора износи 4.341.737,11 КМ; стање по изводу на рачуну 5520040001343511 – Хипер Б који се води у Хипо Алпе Адрија банци износи 9.992,10 КМ, а стање у Главној књизи трезора на том рачуну износи 6.539.920,12 КМ.....)

Према ријечима упослених наведене разлике су посљедица не извршених поравнања и сравњења стања на рачунима, те да су те активности у току.

Поред тога што представља законску обавезу попис средстава и извора средстава доприноси да финансијски извјештаји садрже реалано и фер исказана стања средстава, извора средстава, обавеза и потраживања.

Канцеларија за ревизију скреће пажњу на овај пропуст и препоручује руководству да је потребно посвети више пажње приликом организовања и вршења пописа, те да се пописне активности обаве како то налажу рачуноводствени стандарди како се овакви пропусти не би понављали.

4. Кореспонденција

Министарству је уручен нацрт Извјештаја, на разматрање и достављање коментара на налазе ревизије.

У остављеном року од 30 дана, Министарство није доставило своје коментаре на налазе садржане у нацрту Извјештаја.

5. Резиме

Ревидирањем Извјештаја за 2005. годину утврдили смо одређени број неправилности и недостатака у дијелу који се односи на:

- Извјештај не садржи све потребне податке и информације прописане Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине и Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине (тачка 3.2. Извјештаја);
- Пословање Министарства уз стални ризик недостатка запослених може имати утицаја на ефикасност пословања (тачка 3.1 Извјештаја);
- Препоруке по ревизији пословања Министарства за 2004. годину нису у потпуности реализоване (тачка 2. Извјештаја);
- Недовољно поуздан систем интерних контрола у дијелу интерног надзора над процесима планирања буџета и праћењу и извјештавању о извршењу буџета (тачка 3.3. и 3.4. Извјештаја);
- Нису извршена закључна књижења у Главној књизи трезора за период 2002. година закључно са 2005. годином, што је за посљедицу имало да се и даље примјењује обрачунска основа приликом утврђивања буџетске равнотеже (тачка 3.6. и 3.7. Извјештаја);
- Није извршен попис и усаглашавање новчаних средстава на рачунима који се воде у оквиру Јединственог рачуна трезора (тачка 3.8. Извјештаја).

Ревизиони тим се овом приликом захваљује на помоћи коју су нам пружили запослени у Министарству како би благовремено обавили планиране задатаке.

**ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ
РЕВИЗОРА**

мр Драган Кулина

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Миленко Шего